

Bil je vnuk Krištofa pl. Kobenzla in Ane pl. Predjamske, dedinje Erazma Predjamskega (u. 1484). Prištevamo ga med prve krajnske znanstvenike. Imel je status matematika med številnimi študenti Jezuitskega rimskega kolegija.

Kot jezuita, duhovnika, teologa in filozofa se ga najbolj spominjamo ob pisanju ali branju življenjepisa in dela naših dveh matematikov in astronomov, to je Andreja Cergola in Andreja Kobava, ki sta poučevala na graškem jezuitskem kolegiju pod njegovim rektorstvom.

Janez Rafael Kobenzl

(Cobenzl, grof; Predjama, Postojna, 1570 ali 1571 – Dunaj, 1627)

V jezuitski red je vstopil leta 1587. Potem je študiral filozofijo. Do leta 1592 je na Dunaju poučeval grščino. Naslednje leto mu je vsestransko sposobni stric Janez (Ivan) Kobenzl (ok. 1530–1594) omogočil študij na jezuitskem kolegiju v Rimu, kjer je ob teoloških in drugih predavanjih obiskoval tudi tečaj višje matematike, vendar ne pri Claviusu, ki je prav takrat moral za kratek čas poučevati v Neapelju, in še tečaj fizike. Tako si je pridobil dovolj veščine za opravljanje poklica profesorja matematike.

Po vrnitvi iz Rima je leta 1599 postal katehet in profesor filozofije na Dunaju. Svoj filozofski študij je še nadaljeval in ga povsem zaključil na Dunaju leta 1602 z objavo razprave o fiziki in filozofiji: *Conclusiones philosophicae*. Potem se je ustavil v ljubljanskem jezuitskem kolegiju, kjer je bil najprej tri leta prefekt in profesor teologije in filozofije, od oktobra 1606 do maja 1607 pa rektor kolegija. Leta 1607 je opravil zadnje redovne zaobljube v Gradcu. Sprva je pol leta nadomeščal rektorja, pozneje pa postal bogoslovec in spovednik, dve leti v Gradcu in nato štiri leta na Dunaju, kjer je med letoma 1615 in 1618 vodil tudi študentski dom. V Olomucu je med tem izdal teološki deli, in sicer o postopku pri krstu (*Epistolica velitatio ...*, 1616) in o nasprotovanju luteranski veri (*Libellus in concionem ...*, 1617).

Leta 1619 je upravljal posestvo graškega jezuitskega kolegija. V letih 1620 in 1621 je bil rektor kolegija v Celovcu, nato pa pet let rektor kolegija in svetovalec provinciala v Gradcu. Leta 1626 je postal rektor kolegija na Dunaju, kjer je zasedel položaj svetovalca avstrijskega provinciala. Naslednje leto je tam umrl kot superior profesor.

Kot rektor v Gradcu je Kobencl sodeloval s slovitim matematikom Paulom Guldinom¹ in tudi z znanima krajnskima rojakoma, matematikoma Andrejem Kobavom in Andrejem Cergolom. Ko je Guldin prišel v Gradec, je prevzel katedro za matematiko. Bil je učitelj obema našima rojakoma, ki sta tam tudi občasno poučevala. Vsi trije so bili pod Kobenzlovim rektoratom, vsi štirje pa so bili matematiki. Tako je bila graška univerza takrat kar v močnih matematičnih rokah.

Janez Rafael Kobenzl je na filozofskem, teološkem in matematičnem področju pa tudi kot rektor kolegija in svetovalec provinciala v Gradcu in na Dunaju opravil dela, ki so pustila sledi visoke strokovne in pedagoške vrednosti. Štejemo ga med najuglednejše in najpomembnejše kranjske znanstvenike prve polovice 17. stoletja.

Kranj, Zlato – Polje, 24. julij 2018

Majo Prosen

¹ Paul Guldin (St. Gallen, Švica, 1577–1643, Gradec, Avstrija), matematik in astronom, znan predvsem po dveh Guldinovih pravilih za izračun površine in prostornine vrtenin, ki nastanejo z vrtenjem krivulje ali lika okrog opredeljene vrtilne osi, ki leži v ravnini krivulje ali lika, a ju ne seka.